

РЕЦЕНЗИЯ

на научните трудове на доц. дгн **ВЕСЕЛИН ДИМИТРОВ ПЕЙЧЕВ**, кандидат в конкурса за академичната длъжност длъжност “професор” по научната специалност **01.08.07 - Океанология (Морска геоморфология и палеогеография)** в Института по океанология при (Д.В. бр. 44/ 10.06.2011 г.).

Рецензент:

Акад. проф. Тодор Г. Николов, дгмн

В обявения от Института по океанология при БАН конкурс за академичната длъжност “професор” по научната специалност 01.08.07. Океанология (Морска геоморфология и палеогеография) (Д.В. бр. 44/ 10.06.2011 г.) е подал документи доц. дгн Веселин Димитров Пейчев.

Рецензирането на представените материали по конкурса е направено в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на образователни и научни степени и за заемане на академични длъжности в ИО при БАН.

Веселин Пейчев е роден на 21.05.1959 г. в гр. Летница, Ловешка област. Завършва висше образование със степен „магистър” по специалност „хидрогеология и инженерна геология” в Минногеоложкия университет – София през 1984 г. Започва работа като геолог в ИО при БАН-Варна през 1984 г. През периода 1988-2001 г. е н.с. III-I ст. в същия институт. Защитава дисертация за степента „доктор” (кгн) по океанология през 1996 г. Избран е за ст.н.с. II ст. (доцент) през 2001 г. От 2006 г. е „доктор на географските науки”.

В. Пейчев е участвал в разработването на 42 изследователски проекта, в т.ч. е бил ръководил на 9 проекта, понастоящем работи по 6 проекта. В периода 1992–97 г. е бил хоноруван асистент по “Динамична геология” и “Морска хидрометрия” във ВВМУ “Н. Й. Вапцаров” и по “Инженерна геология и хидрогеология” във ВСУ “Ч. Храбър”; през 2002 – 2003 г. е бил хоноруван доцент по “Проучване на свлачища и противосвлачищно строителство” във ВСУ “Ч. Храбър”; от 2007 г. е хоноруван доцент по “Инженерна геология и хидрогеология” и “Земна механика и фундиране” във ВСУ “Ч. Храбър”; от 2010 г. е хоноруван доцент по океанология във ВВМУ “Н. Й. Вапцаров”. Бил е

ръководител на дипломните работи на 16 дипломанти от ВВМУ “Н. Й. Вапцаров” и ВСУ “Ч. Храбър” и 2 докторанти от ИО-БАН.

Доц. В. Пейчев има активна научно-организационна дейност: Член е на научния съвет на ИО – БАН от 2001г. и председател на НС (2004-2006 г.). Зам. Директор на Института по океанология (от 2008 г.) и и.д. ръководител на секция “Морска геология и археология”. От 2007 г. е председател на секция “Минно дело, геология и екология” към Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране – Варна. Член е на УС на СУБ – клон Варна, секция “океанология”.

Основните научни направления, в които работи доц. В. Пейчев са: морска геоморфология и палеогеография, морска геология и инженерна геология.

За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност «професор» доц. В. Пейчев е представил пълен списък на трудовете си, който включва 76 заглавия, в т.ч. и 2 монографии, разпределени както следва:

I. Научни трудове, свързани със защитата на дисертацията за степента „доктор” (1996 г.) – *общо 5*, в т.ч. и автореферат на дисертацията.

II. Научни трудове, представени в конкурса за ст.н.с II ст. (доцент, 2001 г.) – *общо 18*.

III. Научни трудове, свързани със защитата на дисертацията за „доктор на географските науки” (2006 г.) – *общо 12*, в т.ч. автореферат на дисертацията.

IV. Научни трудове, представени за заемане на академичната длъжност “професор” – *общо 41 броя*, сред които 2 монографии: “Морфодинамични и литодинамични процеси в бреговата зона” (Пейчев, 2004 г.) и “Еволюция на българското черноморско крайбрежие след ранния холоцен” (Пейчев, Пеев, 2006).

Доц. В. Пейчев е автор и на 9 научно-популярни статии.

За рецензиране съм приел само трудовете по раздел IV, но в заключителната оценка правя общ обзор на научните приноси на кандидата. От общо 41 труда в този раздел 2 са самостоятелни, в т.ч. и 2 монографии; 39 са колективни, в т.ч. В. Пейчев е първи автор на 13 научни статии. От тези трудове 21 са на български език, 19 – на английски език и 1 – на руски език. 30 от публикациите са в България и 11 – в чужбина (главно в материали на международни форуми). Една публикация е в списание с импакт-фактор (CR of

BAS - № 57). Изключвам от рецензиране публикациите под №№ 70 и 71, които са резюмета от доклади в съавторство, изнесени на научни конференции. Така общият брой на рецензираните трудове са 39.

Основната част от научните изследвания на доц. дгн В. Пейчев е в областта на морската геоморфология и палеогеография, и морската геология с основен акцент върху динамиката на бреговата зона на Черно море. Той е постигнал значими резултати по изясняването на взаимодействието на морфодинамичните и литодинамичните процеси, баланса на наносите и колебанията на морското ниво, а също по районирането на различните брегови системи по Българското Черноморие. Освен това В. Пейчев изследва и характеризира ефекта на техногенното и/или антропогенно въздействие върху равновесието на бреговата зона – като активизиране на абразионните и свлачищните процеси, и редукцията на плажните ивици. Отделя специално внимание на абразионните процеси в най-заstraшените участъци на българското крайбрежие; установява зависимост на скоростта на абразията от литоложкия състав на скалите и от повишаването на морското ниво. Внимателно изследва промените на водния и седиментния баланс на Черноморския басейн за последните 50 г., както и измененията на редица особености на Черно море (площ, обем и ниво) през кватернера.

За реализацията на своите изследователски проекти В. Пейчев участва в множество експедиции, с български и чуждестранни екипи. Именно поради особеността на изследователската работа по морска геоморфология и геология, където се работи главно в екипи, по въчето от научните трудове на доц В. Пейчев са в колектив с други учени. Смятам, че поради специализацията на доц. Пейчев неговите приноси в колективни трудове се открояват ясно.

Основни научни и научно-приложни приноси на доц. дгн Веселин Пейчев могат да се обобщят по следния начин:

1. Въз основа на комплексни фактори установява сложно взаимодействие на морфодинамични и литодинамични процеси в бреговата зона, които характеризира като морфодинамични системи. В тези системи съществува относително единство на морфоложки, литоложки, хидродинамични, литодинамични и инженерно-геоложки характеристики. Именно те са в основата на направеното райониране на бреговата зона на Българското черноморско крайбрежие. Освен това е направена и оценка на природните и

антропогенните фактори с рисков характер и са определени границите на бреговите подсистеми (№№ 39, 41, 75);

2. Изчислени са скоростта на абразия, абрадираната площ, обем и маса в морфодинамичните системи на бреговата зона и е извършена класификация на скалите по степен на абразионна устойчивост (№№ 39, 45, 55).

3. Установени са критичните участъци по Българското крайбрежие, в които се анализира и прогнозира устойчивостта на бреговия склон, застрашена от антропогенния фактор(№№ 36, 44, 52, 55, 56, 60, 61, 70, 71, 72, 75).

4. За пръв път е направена количествена оценка на седиментния баланс на Черно море, който включва материали от абразията на клифове и подводния брегови склон, речния наносен отток, биогенната седиментация и еоловия транспорт. Разходните елементи включват материала от изтриване на наносите, както и материала, погребан в акумулационните форми и транспортиран извън границите на бреговата зона. Оценени са промените в баланса на наносите през последните десетилетия в резултат на активното антропогенно въздействие. Получени са нови данни за водния и седиментен баланс на Черно море (№№ 39-монография, 46, 49, 53, 57);

5. Установени са закономерности в измененията на средногодишни морски нива в мареографни станции в западната част на Черно море. Определени са параметрите на Черно море (площ, обем, средна дълбочина) при различни нива на басейна през кватернерния период. Направена е оценка на природния риск за Черноморските общини от очакваното повишаване на морското ниво (№№ 39,41, 45, 66, 67);

6. Установени са нови данни за вертикалното разпределение, концентрацията и разхода на плаващи наноси в бреговата зона. Извършена е оценка на антропогенното въздействие върху акумулационните зони (№№ 39, 45, 52, 56, 60, 61, 72);

7. Направена е реконструкция на палеогеографското развитие на Българското черноморско крайбрежие през късния плейстоцен и холоцена (№№ 38, 39, 45, 51, 58, 62);

8. Установени са нови данни за геоложката еволюция на Българското черноморско крайбрежие през холоцена. (№№38, 39, 45-монография, 51, 58, 62), както и за геологията на дълбоководните утайки на Черно море - състав, строеж и възможности за практическо усвояване (№ № 37, 40, 48, 68).

9. Получени са нови данни за физикомеханичните и якостно-деформационни свойства на утайки както от крайбрежието, така и от дълбоководната част на Черно море. Оценена е ролята на изградените хидротехнически съоръжения в рисковите участъци на бреговата зона на Българското черноморско крайбрежие (№№ 36, 44, 63, 64, 68, 73, 76).

Приносите от т. 1 до т. 6 са в областта на морската геоморфология и палеогеография, т.т. 7-8 – в областта на морската геология и т. 9 – в областта на инженерната геология. Сред оригиналните приноси ще отбележа направеното райониране на Българското черноморско крайбрежие по обобщени морфодинамични системи, както и характеристиката на скоростта на абразия, абрадираната площ, обем и маса в морфодинамичните системи на бреговата зона. Останалите безспорни приноси имат практико-приложен характер и дават допълнителна характеристика с нови факти и нови интерпретации на познати процеси и явления. Приемам справката на кандидата за неговите приноси като основателна.

Кандидатът има и забележително широко участие в разработването на приложни задачи и в изготвянето на становища и експертизи за различни ведомства и фирми – над 200 обекта.

Доц. дгн В. Пейчев е представил справка, от която се вижда, че негови научни трудове - самостоятелни и колективни, са цитирани 66 пъти от други автори. Това е показателно за оценка на неговите приноси в научната литература. Той представя и общ импакт-фактор 5,587, но не е ясно как е изчислен този фактор.

Имам и критични бележки по някои публикации на доц. Пейчев, но те нямат значение за общата положителна оценка и затова няма да се спирам на тях. Само ще отбележа, че основната част от тези бележки е свързана с използването на стратиграфската терминология и номенклатура.

Познавам доц. дгн Веселин Пейчев от много години – съм имал възможност да наблюдавам неговото развитие. Смятам, че той се изгради като авторитетен учен, с широк изследователски профил в областта на океанологията – по-специално морска геоморфология и палеогеография, и морска геология. В неговите изследвания се наблюдава нарастваща интензивност - в последните десет години той е завършил над 40 научни публикации с ранообразна тематика от основните научни направления, по които работи. Така той се очерта като

един от най-компетентните ни специалисти в областта на съвременната геоморфодинамична активност, изследване абразионната устойчивост на бреговия склон и специфичните особености в геоморфоложкото и геоложкото развитие на Българското черноморско крайбрежие през холоцена.

Смятам, че в общ план и в детайли, доц дгн Веселин Пейчев се представя много добре в този конкурс и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Критериите за придобиването на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИО-БАН.

В заключение, позволявам си да препоръчам на Почитаемото жури да гласува за избирането на доц. дгн Веселин Димитров Пейчев за академичната длъжност „професор” по научната специалност 01.08.07. Океанология (морска геоморфология и палеогеография) за нуждите на Института по океанология при БАН.

Рецензент:

27.10.2011 г.

(акад. проф. дгмн Тодор Николов)